

OSNOVE OMLADINSKOG RADA

Youth Partnership

Partnership between the European Commission
and the Council of Europe in the field of youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Uvod

U bilo koje vreme, u bilo kom delu Evrope, entuzijastični, posvećeni omladinski radnici/ce i mladi se bave učinkovitim i produktivnim aktivnostima omladinskog rada, bez obzira na resurse koji su im na raspolaganju.

Da bi omladinski rad imao širi i trajniji uticaj na živote mladih širom Evrope, on treba da bude široko priznat, obezbeđen resursima i kontinuirano sproveden. Ova publikacija razmatra neke od ključnih karakteristika omladinskog rada koje treba da funkcionišu da bi se ovo dogodilo. To čini dajući opšti opis glavnih karakteristika omladinskog rada u Evropi i nudeći korisne sugestije za dalje čitanje.

KRATAK PRIKAZ

1. Deo – omladinski rad, mladi i omladinski radnici/ce

- ▶ Definisavanje omladinskog rada
- ▶ Mladi i omladinski rad
- ▶ Kako omladinski rad koristi mladima?
- ▶ Uloga omladinskih radnika/ca
- ▶ Obrazovanje, kompetencije i etički standardi
- ▶ Osiguranje kvaliteta i profesionalno priznanje

2. Deo – Praktična politika omladinskog rada, finansiranje i podrška

- ▶ Podrška organa državne uprave
- ▶ Uloga omladinskog volonterskog sektora
- ▶ Evropska podrška
- ▶ Znanje, istraživanje i dodatna lektira

1. Deo

Omladinski rad, mladi i omladinski radnici/ce

Savet Evrope opisuje omladinski rad kao:

” širok termin koji obuhvata niz aktivnosti društvene, kulturne, obrazovne, ekološke i/ili političke prirode koje se sprovode od strane mladih, sa mladima i za mlade, u grupama ili individualno. Omladinski rad obavljaju plaćeni i omladinski radnici/ce volonteri i zasniva se na procesima neformalnog i informalnog učenja fokusiranog na mlade i na volontersko učešće. Omladinski rad je suštinski društvena praksa, rad sa mladima i društvima u kojima oni žive, olakšavanje aktivnog učešća mladih i uključivanje u njihove zajednice i u odlučivanje. (Savet Evrope 2017)

Za Evropsku uniju, omladinski rad je:

” širok termin koji obuhvata veliko područje delatnosti društvene, kulturne, obrazovne ili političke prirode kako od strane mladih tako i sa mladima i za mlade. Sve više, takve aktivnosti takođe obuhvataju sport i usluge za mlade. Omladinski rad pripada oblasti „vanškolskog“ obrazovanja, kao i posebnim aktivnostima u slobodno vreme koje sprovode profesionalci ili omladinski radnici/ce volonteri i omladinski lideri, i zasniva se na procesima neformalnog učenja i na dobrovoljnom učešću. (Rezolucija Saveta EU iz 2009)

— Evropske konvencije o omladinskom radu i ostali ekspertski forumi su doprineli daljem preciziranju definicija „omladinskog radnika/ce“ i „prakse omladinskog rada“.

— Neke zemlje u Evropi takođe imaju sopstvene pravne definicije ili definicije zasnovane na praktičnoj politici omladinskog rada. Termini u donjem oblaku reči se često koriste za opisivanje omladinskog rada:

MLADI I OMLADINSKI RAD

— Omladinski rad se odvija tamo gde su mladi i pod njihovim uslovima. On se zasniva na njihovom dobrovoljnom učešću i poverenju. Omladinski rad može da se odvija na bilo kom nivou, u bilo kom prostoru ili interaktivnom okruženju, uključujući i virtuelno, ili kroz direktan kontakt. To može da bude jedna aktivnost ili neki redovni program aktivnosti u kojima mladi imaju interakciju jedni sa drugima. U procesu omladinskog rada, mladi i omladinski radnici/ce rastu zajedno, na primer, suprotstavljajući se predrasudama i individualnim, socijalnim i društvenim problemima i baveći se demokratijom. Omladinski rad se zasniva na procesima neformalnog obrazovanja i učenja, koje vode omladinski radnici/ce, pri čemu mladi uče da iskažu svoje aspiracije – za sebe lično i za njihove zajednice – i delaju da bi postigli neku promenu. To je takođe društvena praksa, koja se često fokusira na društvenu inkluziju mladih, uključujući i one iz siromašnih sredina.

Na njihovom sopstvenom terenu – ciljano ili univerzalno

— Omladinski rad može da se ponudi univerzalno svim mladima u omladinskim klubovima, kafeima ili u objektima za pružanje usluga na jednom mestu. On takođe može da se usmeri, kroz zasebne aktivnosti, omladinski rad na ulici ili omladinski rad u mobilnim timovima, ka podržavanju neke konkretne grupe koja doživljava diskriminaciju i višestruke teškoće. Na primer, ciljani omladinski rad može da se odvija u udaljenim ruralnim područjima, u siromašnim susedstvima, maloletničkim zatvorima ili u kampovima za izbeglice.

Pod njihovim sopstvenim uslovima – dobrovoljno učešće

— Dobrovoljno učešće je jedna od definišućih karakteristika omladinskog rada. Još jedna je da ono izbegava moralne osude. Omladinski radnici/ce i mladi učestvuju kao jednaki – zajedno, oni grade, razvijaju i održavaju svoj odnos. Omladinski rad je prostor za međusobnu podršku i ohrabrivanje, poverenje, prilike za učenje, samoanalizu i razmišljanje, emocionalni razvoj, društvenu i kulturnu svest i, konačno, pozitivno samoispunjenje.

— Kroz njihovo učešće u omladinskom radu, mladi treba ne samo da razvijaju samostalnost, preuzimaju odgovornost za svoje postupke i brinu za svoj život, nego i da postanu aktivni građani koji ispituju i suprotstavljaju se ustanovljenim normama kako bi doveli do pozitivnih društvenih i političkih promena. U praktičnom smislu, omladinski rad je putovanje koje se preduzima sa grupama mladih koji se menjaju i razvijaju; on može da se odvija na raznolikim mestima, da se fokusira na mnoštvo problema i da koristi različite metode.

KAKO OMLADINSKI RAD KORISTI MLADIMA?

Uočene koristi od učešća u omladinskom radu su mnoge i raznolike i mogu da obuhvataju stvaranje prostora za mlade i „građenje mostova“ u njihovim životima. Ta uloga omladinskog rada u građenju mostova ima posebno jak uticaj na živote mladih koji doživljavaju nejednakosti, teškoće i diskriminaciju (Deklaracija iz 2015).

Omladinski rad:

- ▶ osnažuje mlade da aktivno učestvuju u društvu i politici, naoružavajući ih bitnim životnim veštinama i veštinama potrebnim za tržište rada;
- ▶ se zasniva na metodologijama neformalnog obrazovanja i stvara prostor za informalno učenje;
- ▶ olakšava prelazak mladih iz detinjstva u odraslo doba, iz zavisnog u samostalni život;
- ▶ pomaže mladima da steknu i razviju životne veštine;
- ▶ promovise mir, toleranciju i interkulturno učenje;
- ▶ podstiče kritičko razmišljanje, tako se boreći protiv radikalizacije i sprečavajući ekstremizam;
- ▶ unapređuje demokratiju, ljudska prava, građanstvo, evropske vrednosti, aktivno učešće i jednake mogućnosti;
- ▶ jača pozitivne ličnosti, osećaj pripadnosti i samostalnost;
- ▶ neguje društvenu inkluziju i koheziju i podržava civilno društvo;
- ▶ bavi se međusektorskom saradnjom i partnerstvima.

ULOGA OMLADINSKIH RADNIKA/CA

— Omladinski radnici/e i mladi su i partneri i zainteresovane strane u omladinskom radu. Međutim, omladinski radnici/ce imaju posebnu ulogu i odgovornost. Iako možda moraju da usvoje neku administrativnu ulogu, posebno u smislu upravljanja programima i projektima, finansiranja, resursa i fizičkog okruženja, kao i da budu odgovorni za stvaranje bezbednog i zaštitnog okruženja za mlade, primarna uloga omladinskih radnika/ca je da olakšaju učenje mladih, da ih motivišu i podržavaju u tome da postanu samostalni, aktivni i odgovorni pojedinci i građani. Čineći to, omladinski radnici/ce treba da pokažu liderstvo, predanost, kreativnost i entuzijazam. Mada omladinski radnici/ce mogu da budu plaćeni radnici ili volonteri, njihova sveukupna uloga i odgovornosti ne moraju nužno mnogo da se razlikuju, ali oni moraju da poseduju odgovarajući skup kompetencija i da obavljaju svoj posao na profesionalan način. Omladinski radnici/ce često pomažu u razvoju mladih, delujući kao njihovi uzori. Oni se takođe doživljavaju kao graditelji mostova ka ostalim društvenim ili javnim uslugama za mlade i datoj zajednici.

OBRAZOVANJE, KOMPETENCIJE I ETIČKI STANDARDI

Većina zemalja širom Evrope pruža neki nivo neformalnog obrazovanja i obuke za omladinske radnike/ce; samo polovina nudi visokoškolske kurseve iz omladinskog rada ili srodnih oblasti, dok manji broj zemalja nudi stručno osposobljavanje za omladinske radnike/ce. Evropski programi podrške, posebno Erasmus+ program Evropske unije, obezbeđuju čitav niz prilika za obrazovanje i obuku za omladinske radnike/ce.

U nekim zemljama postoje nacionalni ili čak i lokalni okviri kompetencija za omladinske radnike/ce, u kojima je utvrđeno šta omladinski radnici/ce treba da znaju i budu u stanju da rade.

U Portfoliju omladinskog rada Saveta Evrope se navodi 31 kompetencija za omladinske radnike/ce koja se odnosi na to šta omladinski rad najčešće uključuje. U njemu se kompetencije dele u dve kategorije:

- ▶ posebne kompetencije za omladinski rad – kompetencije koje čine oblast aktivnosti omladinskog rada jedinstvenom; i
- ▶ opštije kompetencije – one koje su relevantne za ostale oblasti aktivnosti, ali koje su obično važne i za omladinski rad.

Dopunsko sredstvo je Model kompetencija za omladinske radnike/ce za internacionalni rad, koji je razvio SALTO Training and Cooperation.¹

1. Za više detalja, videti: <https://www.coe.int/en/web/youth-portfolio> or www.salto-youth.net

■ Sve prakse društvene prirode se zasnivaju na vrednostima i omladinski rad nije nikakav izuzetak. U Portfoliju omladinskog rada Saveta Evrope (2015) se navodi da „služeći višim svrhama inkluzije i društvene kohezije, omladinski rad ima inherentne moralne elemente koji čine društvenu praksu vođenu vrednošću, koja proizvodi postupke koji imaju moralne, društvene i političke posledice“. Usled njegove edukativne prirode, omladinski rad takođe mora da osnaži mlade kako bi mogli da biraju svoje sopstvene vrednosti, prema svojoj ličnosti, mogućnostima izbora i individualnim prioritetima. To nije lak posao!

■ Da bi se osiguralo da praksa omladinskog rada bude etička, organizacije za omladinski rad generalno razvijaju i primenjuju:

- ▶ etičke kodekse: standardne profesionalne kodekse za omladinski rad;
- ▶ kodekse postupanja, koji ističu kako etička načela mogu da budu učinkovita u posebnim sredinama i situacijama; ili
- ▶ kodekse ponašanja, koji usmeravaju postupke i ponašanje omladinskih radnika/ca kada se bave mladima, posebno kako bi osigurali njihovu bezbednost i zaštitu.

■ Etički standardi se bave pitanjima kao što su poverljivost, profesionalne granice, upravljanje rizikom, višestruki odnosi i dobrobit. Oni takođe obuhvataju pitanja koja se odnose na vrstu prakse omladinskog rada (na primer, otvoreni omladinski rad, terenski omladinski rad, omladinski verski rad, omladinski rad na ulici, omladinski rad sa LGBTIQ+ mladima). Više informacija o etici u omladinskom radu može da se nađe u istraživanju koje su sproveli O. Bárta i S. Petković (<https://go.coe.int/qSjvE>).

OSIGURANJE KVALITETA I PROFESIONALNO PRIZNANJE

■ Razvijanje i osiguranje kvaliteta u omladinskom radu je od sve veće važnosti širom Evrope.

■ Pristupi okvirima osiguranja kvaliteta, sistemima i alatima široko variraju, od nacionalnih oznaka kvaliteta ili profesionalnih standarda, preko sertifikacije pružalaca obuke, do evaluacije omladinskih organizacija ili omladinskih radnika/ca. Primeri sistema osiguranja kvaliteta mogu da se nađu u istraživanju autora James O'Donovan (O'Donovan 2020).

■ Evropsko ustanovljavanje standarda nekada inspiriše nacionalne pa čak i organizacione okvire. Savet Evrope dodelio je 14 Oznaka kvaliteta za Omladinske centre omladinskim centrima širom Evrope koji obezbeđuju bezbedne prostore za mlade, koji su obrazovne ustanove, promovišu omladinski rad, predstavljaju ključne tačke za umrežavanje i promovišu vrednosti, pristupe i standarde Saveta Evrope.

■ Vodič Evropske unije za razvoj kvaliteta, *Unapredjenje omladinskog rada*, predstavlja praktični vodič za mlade osobe, omladinske radnike/ce i omladinske organizacije za to kako da promovišu i osiguraju kvalitet u omladinskom radu.

■ Za inspiraciju za kvalitetan omladinski rad na lokalnom nivou, uključujući i Evropsku povelju koja usmerava taj rad, posetite: www.europegoeslocal.eu.

■ Mada samo mali broj zemalja širom Evrope ispunjava zahteve za profesionalno priznavanje omladinskog rada na nacionalnom nivou, preko 20 evropskih zemalja ima neki oblik pravnog ili regulatornog tela vlasti za omladinski rad, kao i standardne profesionalne profile za omladinske radnike/ce. Malta je jedina evropska zemlja koja zakonski priznaje omladinski rad kao profesiju.

2. Deo

Praktična politika za omladinski rad, finansiranje i podrška

Podrška organa državne uprave

Praktična politika

■ Omladinski rad se podržava i priznaje kroz praktičnu politiku, finansiranje, saradnju i razvoj kvaliteta na lokalnom, nacionalnom i evropskom nivou. Sve više se događa da se omladinski rad posmatra kao sredstvo za započinjanje rešavanja niza problema koji pogađaju mlade. Nacionalni i lokalni organi javne uprave su uveli praktičnu politiku, finansiranje i ostale resurse za omladinski rad u Evropi. Većina zemalja ima omladinsku praktičnu politiku koja takođe sadrži pravni i/ili strateški okvir za omladinski rad, finansijske i druge službe podrške. Mnoge zemlje takođe pružaju formalno obrazovanje i obuke koji potpomažu omladinski rad kao disciplinu. U stvari, investiranje u omladinski rad bi moglo da se posmatra kao nešto što ima kaskadni multiplikatorski efekat na mlade osobe, koji počinje od male grupe donosilaca odluka, širi se na veću grupu strateških eksperata, a onda dostiže još veću grupu realizatora, čiji rad utiče na impresivan broj mladih osoba.

■ Mali broj zemalja uključuju u svoje dokumente omladinske praktične politike zvanične ili pravne definicije „omladinskog rada” ili „omladinskog radnika/ce”. U nacionalnoj praktičnoj politici, omladinski rad se često manifestuje kao važno sredstvo sprovođenja omladinske praktične politike ili kao deo usluga mladim osobama. Omladinski rad je nekada deo šireg polja delovanja, na primer u okviru socijalne pedagogije, sociokulturnog obrazovanja, hobija ili slobodnog vremena.

Finansiranje

■ Nivo i priroda finansiranja za omladinski rad široko variraju zavisno od stanovništva, resursa i kapaciteta i nivoa opredeljenosti praktične politike neke zemlje za omladinski rad. Državno finansiranje za omladinski rad obično potpada pod finansiranje za omladinu ili omladinske servise. U nekim zemljama, uključujući i Belgiju, Estoniju, Francusku, Irsku, Luksemburg i Maltu, centralna vlast obezbeđuje finansiranje preko odgovarajućeg ministarstva na godišnjoj osnovi, obično u obliku dotacija omladinskim organizacijama i drugim programima podrške i uslugama. U drugim zemljama, kao što su Nemačka, Finska, Norveška i Švedska, finansiranje je više regionalno ili lokalno utemeljeno. Finansiranje na regionalnom ili lokalnom nivou takođe obezbeđuje veću samostalnost u smislu primene praktične politike. U nekim zemljama, uključujući i Hrvatsku, Kipar, Italiju, Gruziju i Crnu Goru, finansiranje je više zasnovano na projektima i sporadično, i često jako zavisi od evropskih ili eksternih finansijskih sredstava.

■ Čak i u zemljama kao što su Finska i Irska, gde je omladinski rad dobro uspostavljen i relativno dobro finansiran, državni izdaci za omladinski rad i omladinske servise iznose manje od jednog procenta godišnjeg budžeta za obrazovanje.

Uloga omladinskog volonterskog sektora

■ Omladinski volonterski sektor je ključni pružalac omladinskog rada u Evropi. U mnogim zemljama u južnoj i istočnoj Evropi, omladinski volonterski sektor je glavni pružalac omladinskog rada, koji većinom finansiraju evropski programi. Ovaj sektor promovise priznavanje razvoja omladinskog rada i pruža usluge omladinskim radnicima/ama. On obuhvata nevladine organizacije (NVO), organizacije civilnog društva, verske organizacije, podmlatke političkih partija i političkih organizacija, asocijacije i mreže omladinskih radnika/ca i nacionalne krovne strukture, kao što su krovne organizacije za mlade/saveti, kao i pokreti širom sveta.

■ Iako ih u mnogim slučajevima podržava državno finansiranje, omladinske NVO se jako oslanjaju na evropsko finansiranje (Program Erasmus+, Evropski socijalni fond, Evropska inicijativa za solidarnost, Evropska omladinska fondacija), kao i na evropsku akreditaciju (Youthpass), u zemljama gde nema nikakve državne akreditacije. Neke nacionalne ili međunarodne fondacije takođe podržavaju inicijative za omladinski rad.

EVROPSKA PODRŠKA

■ Mnoge preporuke u pogledu praktične politike, standardi, strateški okviri i pokazatelji kvaliteta, kao i sistemi finansiranja i podrške za omladinski rad su razvijeni kroz saradnju na evropskom i međunarodnom nivou.

Praktična politika

■ Na evropskom nivou, i Savet Evrope i Evropska unija imaju omladinske praktične politike i strategije koje sadrže omladinski rad.

■ Preporuka Saveta Evrope CM/REC(2017)4 o omladinskom radu je pravni instrument u kome se preporučuje da države članice obnove svoju podršku za omladinski rad kroz niz postupaka i mera, i putem uspostavljanja praktičnih politika koje štite i proaktivno podržavaju uspostavljanje i dalji razvoj omladinskog rada na svim nivoima. Ona se primenjuje po Strategiji omladinskog sektora do 2030, u okviru koje je omladinski rad jedan od četiri strateška prioriteta preko njegovog Zajedničkog saveta za mlade (Joint Council on Youth - CMJ), njegovih konstitutivnih tela i ostalih instrumenata dostupnih omladinskom sektoru.

■ Omladinska strategija Evropske unije (2019-2027) Uključivanje, povezivanje i osnaživanje mladih osoba, predviđa razvoj i realizaciju Agende za Evropski omladinski rad za kvalitet, inovacije i priznavanje omladinskog rada. Ta strategija predviđa realizaciju kroz aktivnosti, uključujući i Dijalog sa mladima, sa ciljem da se više eksperata za praktične politike i mladih osoba uključi u odlučivanje.

Partnerstvo EU i Saveta Evrope u omladinskom polju je platforma za saradnju između te dve evropske institucije za promovisanje i jačanje omladinskog rada i njegovo priznavanje. Ono deluje kao trust mozgova i laboratorija, sakupljajući i proizvodeći znanje, i prevodeći ga za njegovu delotvornu upotrebu u omladinskoj praktičnoj politici i praksi. Važna riznica opšteg i tematskog istraživanja, studija slučaja dobre prakse i obrazovnog materijala o omladinskom radu je dostupna na veb-sajtu Partnerstva.²

Postoji još jedan broj značajnih dokumenata praktične politike za omladinski rad na evropskom nivou, uključujući i:

- ▶ Zaključke Saveta o doprinosu kvalitetnog omladinskog rada razvoju, dobrobiti i društvenoj inkluziji mladih (2013);
- ▶ Zaključke Saveta o jačanju omladinskog rada kako bi se osigurala kohezivna društva (2015);
- ▶ Zaključke Saveta o ulozi omladinskog rada u podržavanju razvoja bitnih životnih veština mladih osoba koje olakšavaju njihov uspešan prelazak u odraslo doba, aktivno građanstvo i radni život (2017);
- ▶ Zaključke Saveta o pametnom omladinskom radu (2017) i o digitalnom omladinskom radu (2019);
- ▶ Zaključke Saveta o ulozi omladinskog rada u kontekstu pitanja migracija i izbeglica (2018);
- ▶ Zaključke Saveta o obrazovanju i obuci omladinskih radnika/ca (2019);
- ▶ Deklaraciju 1. Evropske konvencije o omladinskom radu (2010);
- ▶ Izveštaj i Deklaraciju 2. Evropske konvencije o omladinskom radu (2015).

Finansiranje

Na evropskom nivou, glavni izvori finansiranja su preko (Programa) Erasmus +, Evropske inicijative za solidarnost i DiscoveEU programa. Izvesno finansiranje je takođe dostupno iz Evropskog socijalnog fonda. Za informacije o resursima EU, molimo da posetite https://europa.eu/youth/EU_en. Evropska omladinska fondacija Saveta Evrope takođe podržava aktivnosti omladinskog rada koje sprovode omladinske organizacije. Za više informacija, posetite www.coe.int/en/web/european-youth-foundation.

2. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/youth-work2>

Evropske organizacije i strukture

■ EU i Savet Evrope takođe finansiraju jedan broj panevropskih tela i struktura za podršku koje pružaju informacije, obuku i ostale resurse za razvoj omladinskog rada, uključujući i Evropsku agenciju za informisanje i savetovanje mladih (ERYICA),³ Evropsku asocijaciju omladinskih kartica (EYCA),⁴ Eurodesk,⁵ SALTO-YOUTH⁶ i Evropske omladinske centre u Budimpešti i Strazburu.⁷

■ Evropski omladinski forum⁸ i njegovi članovi zagovaraju razvoj, podršku i priznanje omladinskog rada.

ZNANJE, ISTRAŽIVANJE I DODATNA LEKTIRA

■ Mnogo informacija, istraživanja i analiza o omladinskom radu su dostupne na nivou zemalja i na evropskom nivou. Iako ovi izvori odražavaju realnost omladinskog rada na terenu, njih većinom koristi omladinski sektor i ne dosežu do šire javnosti ili ostalih sektora u dovoljnoj meri.

■ Onlajn enciklopedija EU u oblasti nacionalnih omladinskih praktičnih politika *Youth Wiki*⁹ sadrži obilje informacija o omladinskoj i drugim praktičnim politikama koje utiču na mlade. Ona takođe sadrži posebno poglavlje o omladinskom radu u zemljama učesnicama.

3. www.eryica.org

4. www.eyca.org

5. eurodesk.eu

6. salto-youth.net

7. www.coe.int/en/web/youth/mission-and-mandate

8. www.youthforum.org

9. <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki>

■ Portfolio omladinskog rada Saveta Evrope je alat za procenu za omladinske radnike/ce i omladinske lidere, ali se njime mogu služiti i menadžeri i administratori, a služi za procenu i dalji razvoj njihove kompetencije za omladinski rad. Dopunski resurs je Model kompetencija za omladinske radnike/ce za internacionalni rad, koji je razvio resurs centar Salto Training and Cooperation.

■ Takođe su dostupni sledeći izveštaji i studije ekspertskih grupa o omladinskom radu:

- ▶ Rad sa mladim osobama: vrednost omladinskog rada u Evropskoj uniji (2014);
- ▶ Kvalitetan omladinski rad – zajednički okvir za dalji razvoj omladinskog rada (2015);
- ▶ Doprinos omladinskog rada započinjanju rešavanja izazova sa kojima se mlade osobe suočavaju, posebno prilikom prelaska iz razdoblja učenja u razdoblje radnog angažovanja (2015);
- ▶ Doprinos omladinskog rada sprečavanju marginalizacije i nasilne radikalizacije (2017);
- ▶ Razvijanje digitalnog omladinskog rada – Preporuke u pogledu praktične politike, potrebe za obukom i primeri dobre prakse za omladinske radnike/ce i donosiocce odluka (2018);
- ▶ Uzimanje budućnosti u sopstvene ruke – Omladinski rad i preduzetničko učenje (2017);
- ▶ Doprinos omladinskog rada u kontekstu pitanja migracija i izbeglica (2019).

■ Evropski centar znanja o omladinskoj politici (EKCYC) nudi riznicu [informacija o omladinskom radu po zemljama](#)¹⁰ i tematske [analitičke dokumente](#) koji se odnose na omladinski rad i na obrazovanje omladinskih radnika/ca u evropskim zemljama.¹¹

10. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/country-information-youth-work>

11. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/expert-group-researching-education-career-paths-youth-workers>

Partnerstvo EU i Saveta Evrope u omladinskom polju je takođe objavilo seriju izdanja koja sumira znanje o mladima i niz obrazovnog materijala u oblasti omladinskog rada¹²:

- ▶ *Istorija omladinskog rada u Evropi* – sedam svezaka koje sadrže priče iz zemalja i tematska istraživanja;
- ▶ *Ozbiljno razmišljanje o omladinskom radu. Kako pripremiti ljude za bavljenje omladinskim radom*;
- ▶ *Obrazovanje omladinskih radnika/ca u Evropi: praktične politike, strukture, prakse*;
- ▶ *13 T-kits* – tematske publikacije koje su napisali iskusni omladinski treneri i edukatori. To su priručnici za obuku iz omladinskog rada i sprovođenje obrazovnih aktivnosti, koji su jednostavni za korišćenje;
- ▶ *Coyote* – onlajn magazin za omladinske radnike/ce i trenere u kome se objavljuju članci o važnim pitanjima o omladinskom radu u Evropi i šire.

Partnerstvo je takođe domaćin sadržaja i rezultata dve Evropske konvencije¹³ o omladinskom radu i ažuriranog *pojmovnika*¹⁴ o omladini.

Partnerstvo EU i Saveta Evrope u omladinskom polju organizuje Otvorene masovne onlajn kurseve, koji istraživanja Partnerstva predstavljaju kroz materijale koji su dostupni i lagani za korišćenje.

12. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/publications>

13. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/eywc-website>

14. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/glossary>

Bibliografija

Banks S. (2010), „Etika i omladinski radnik/ca (Ethics and the youth worker)“, u Banks S. (ed.), *Etička pitanja u omladinskom radu (Ethical issues in youth work)* (2. izdanje), Routledge, London.

Banks S. i Imam U. (2000), „Načela, pravila i kvaliteti: etički okvir za omladinski rad (Principles, rules and qualities: an ethical framework for youth work)“, *International Journal of Adolescence and Youth*, 9:1, str. 65-82.

Bárta O. i Petković S. (2020), Putevi obrazovanja omladinskih radnika/ca – Etički standardi u omladinskom radu i kako oni podržavaju obrazovanje i puteve karijere omladinskih radnika/ca (Youth workers education paths – Ethical standards in youth work and how they support education and career pathways of youth workers), <https://go.coe.int/qSjvE>.

Savet Evrope (2017), Preporuka CM/Rec(2017)4 Komiteta ministara državama članicama o omladinskom radu, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680717e78, pristupljeno 23. marta 2020.

Savet Evrope (2015), Portfolio omladinskog rada Saveta Evrope – Alat za procenu i razvoj kompetencije za omladinski rad (Council of Europe Youth Work Portfolio – A tool for the assessment and development of youth work competence), Strasbourg.

Deklaracija iz 2015, Deklaracija 2. Evropske konvencije o omladinskom radu (2015), Pravljenje ogromne razlike (Declaration of the 2nd European Youth Work Convention (2015), Making a world of difference), <https://go.coe.int/Lvn4A>, pristupljeno 23. marta 2020.

Rezolucija Saveta EU (2009), Rezolucija Saveta od 27. novembra 2009. o obnovljenom okviru za evropsku saradnju u omladinskom polju (2010-2018), 2009/C 311/01, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009G1219%2801%29>.

Evropska komisija (2018), Trenutni evrobarometar 455 – Evropska omladina (*Flash Eurobarometer 455 – European Youth*).

EUR-Lex: veb-sajt prava EU.

Evropska socijalna povelja (ETS br. 35) 1961; Evropska socijalna povelja (European Social Charter) (revidirana), (ETS br. 163) 1996.

Evropska unija (2017), *Unapređivanje omladinskog rada – vaš vodič za kvalitetan razvoj (Improving youth work – your guide to quality development)*, https://ec.europa.eu/youth/news/2017/improving-youth-work-your-guide-quality-development_en.

Partnerstvo Evropske unije i Saveta Evrope omladinskom polju (2018), Mapiranje obrazovnih i puteva karijere omladinskih radnika/ca, i povezani radni dokumenti.

Fusco D. (2014), „Društvena arhitektura prakse omladinskog rada (The social architecture of youth work practice)”, u Belton B.(ed.), *‘Cadjan – Kiduhu’ – Globalne perspektive omladinskog rada*, Sense Publishers (*Global perspectives on youth work*), Rotterdam.

O'Donovan J. (2020), Promovisanje kvaliteta u praksi omladinskog rada u Evropi (Promoting quality in youth work practice in Europe), <https://go.coe.int/j5TRv>

Izveštaj za 2015, Izveštaj o 2. Evropskoj konvenciji o omladinskom radu (2015), Sličnosti u ogromnoj razlici (Similarities in a world of difference).

Sercombe H. (2010), *Etika omladinskog rada (Youth Work Ethics)*, Sage Publications Ltd, London.

Sinclair C. Simon N. P. i Pettifor J. L. (1996), „Istorija etičkih kodeksa i davanja licenci (The history of ethical codes and licensure), u Bass L. et al. (eds) *Profesionalno ponašanje i disciplina u psihologiji (Professional conduct and discipline in psychology)*, Američka psihološka asocijacija (American Psychological Association), Washington, DC.

Swartz S. i Cooper A. (2014) „Kapaciteti snalažljivosti za omladinski uspeh u nemaštini: sociologija južnjačke omladine (Navigational capacities for youth success in adversity: a sociology of southern youth)”, Konferencija: XVIII ISA Svetski kongres sociologije, juli 2014, Yokohama, Japan.

Williamson H. (2015), „Nalaženje zajedničkog interesa (Finding Common ground)”, *sažeti dokument* u Izveštaju o 2. Evropskoj konvenciji o omladinskom radu.

Autori

■ **Tanya Basarab** je službenik za omladinsku praktičnu politiku i istraživanje u Partnerstvu EU i Saveta Evrope u omladinskom polju, gde radi na Evropskom centru znanja o omladinskoj politici, evaluaciji omladinske praktične politike, omladinskom radu i društvenoj inkluziji mladih. Pošto je studirala međunarodne odnose sa fokusom na razvoj, bavila se organizacijama civilnog društva među omladinom, razvojem zajednica, aktivnim građanstvom, društvenim poljem i poljem borbe protiv siromaštva. Njeni doprinosi su fokusirani na upravu, građanski dijalog, participativnu demokratiju, društvenu inkluziju i procese praktičnih politika na bazi prava. Koordinisala je i bila uključena u uređivački rad na Knjigama o omladinskom znanju (Youth Knowledge Books) 23 do 26 u ovoj seriji, i na ostalom obrazovnom materijalu koji je objavilo Partnerstvo u omladinskom polju. Trenutno je privremena (ad-interim) Menadžerka Partnerstva EU i Saveta Evrope u omladinskom polju.

■ **James O'Donovan** je bivši irski državni službenik sa širokim iskustvom u obrazovanju, obuci i omladinskim poljima kako u Irskoj tako i na evropskom nivou. Većinu svoje karijere je proveo na polju obrazovanja, prvenstveno na razvoju i primeni praktične politike u oblastima kao što su neuniverzitetski sektor na nivou tercijarnog obrazovanja; razvoj i primena okvira nacionalnih kvalifikacija; upravljanje rezultatima rada i razvojni sistemi za civilni i javni sektor; obrazovno nepovoljan položaj; i omladinski sektor i razvoj nacionalnog okvira standarda kvaliteta.

Ovo treće izdanje „Osnova“ zatvara istraživanje trougla upravljanja omladinskim sektorom, koji predstavlja stub prakse rada s mladima. Šta je omladinski rad i kako se definiše? Ko je uključen u njega i koje su njegove koristi za mlade? Gde se i na kojim principima odvija omladinski rad? Koje politike, programi i sredstva ga prepoznaju i podržavaju razvoj njegovog kvaliteta?

Ovo izdanje stavlja u fokus bitne karakteristike rada s mladima koje je potrebno uspostaviti kako bi on imao širi i trajniji uticaj na živote mladih širom Evrope. To čini tako što daje opštu ilustraciju glavnih karakteristika rada sa mladima u Evropi i nudi savete o evropskim standardima, resursima, mrežama i programima koji doprinose boljem okruženju i boljim prilikama za omladinski rad na svim nivoima.

<http://youth-partnership-eu.coe.int>
youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Savet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 47 država članica, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Saveta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primenu Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

Zemlje članice Evropske unije su odlučile da udruže svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile stabilno okruženje, demokratiju i održivi razvoj zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode. Evropska unija je posvećena daljenju svojih dostignuća i vrednosti sa zemljama i narodima van svojih granica.

<http://europa.eu>

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE